

Torroella de Montgrí

Val a dir que avui hem triat un nom de vila prou fàcil d'endevinar, però n'havíem de parlar inexcusablement atesa la seva proximitat amb la nostra. En aquest cas no hi ha gaires secrets –en l'origen del nom de Verges sí que n'hi ha, i ja els explicarem un altre dia–, però tots els especialistes en etimologia s'hi han trencat les banyes. Torroella és un mot d'origen llatí, val a dir, *turri-cella*, que és paraula composta: *turris* vol dir «torre» i *cella* vol dir «dipòsit per a emmagatzemar qualsevol material comestible que pugui guardar-se», com ara vi, oli, gra, farratge, etcètera. La suma de totes dues coses dona un nom, Torroella, que equivaldria a una torre –que sens dubte degué haver-hi en aquest lloc– que feia de dipòsit d'alguna d'aquestes coses, probablement de gra, que és un conreu més propi de la zona que el vi o que l'oli. És el mateix cas que Torroella de Fluvià i d'altres. Què s'ha fet d'aquesta torre-contenedor que donava nom a la població és avui dia un misteri. El nom ha tingut formes varies, com ara Torredella, Torrodella, Torricella (el més pròxim als seus orígens etimològics) i Turrucella; però tots vénen de la mateixa doble paraula llatina que hem dit. Pel que sigui –està molt ben estudiat pels qui es dediquen a la fonètica–, els habitants de la vila i dels encontorns no en diuen *turruella*, com tocaria, sinó *tarruella*.

Pel que fa a la segona part, Montgrí, la cosa també sembla clara: remet a la muntanya que s'alça damunt de la vila i arriba fins al mar –fent la famosa figura del «bisbe mort», amb anell i tot, i mitra, panxa i cames, que és una etimologia popular, de les que mai no fallen–. Allò més senzill si tenim present que el color gris és el que predomina al vessant sud (de Torroella) del massís és que *Montgrí* sigui, simplement, «muntanya (mont) gris». Però hi ha savis, com Joan Coromines, que de vegades s'emboliquen més del compte, i aquest suposa que Montgrí vindria del nom d'una muntanya portuguesa que es diu Monchique, que forma un massís molt semblant al que trobem damunt Torroella. La veritat és que em sembla una

C/ Baix Empordà, 7
17142 - Verges (Girona)
Tel.: 972 780 415
Mòbil: 606 806 913
e-mail: info@fgretols.com

PERRUQUERIA

MAITE

C/Ample, 1 · 17142 Verges (Girona)
Tel. 972 78 00 89

hipòtesi massa agosarada, perquè no crec que hi hagués tants torroellencs que anessin a Portugal, veïes sin i coneguessin el nom d'aquella muntanya i després l'exportessin a una altra terra. El sentit comú ens diu que, si la muntanya de Torroella ja hi era des de sempre, bé havia de tenir un nom molt abans que els

navegants de la Costa Brava, camí de les Amèriques (segle XVI com a molt d'hora), coneguessin la muntanya portuguesa. Aquí sí que em sembla que Coromines, que era un geni que justament podria haver estat fill de l'Empordà, tibava una mica massa la corda de l'argumentació.

Gifre i Jofre

Ja té gràcia que a Verges hi hagi una noia que es diu Maria Carme Gifre i Jofre, com si fos un cas d'allò que en francès se'n diu un *calembour*, un joc de paraules, com aquell dels «setze jutges mengen fetge». Però va anar així, atès que la dita Carme –que, de fet, s'hauria de fer dir Carmen, que és paraula llatina, no castellana, i vol dir una cosa tan bonica com la suma de poesia i cançó (plural, *carmina*, amb accent tònic, no visible, damunt la primera *a*)– és filla de la Quimeteta Jofre, la qual s'havia casat, al seu torn, amb un home que es deia Rossend Gifre.

Aquests dos cognoms tenen alguna cosa a veure, i és curiós que la Mari Carme els senyoregi tots dos.

Gifre ve del nom germànic *Giffrid* (com Sigfrid), que vol dir «donador de pau», de manera que, de moment, anem la mar de bé. És un cognom documentat a Catalunya des de l'any 974, o sigui que en fa més de mil. Jofre, ves quina casualitat, també és germànic, en aquest cas derivat de *Gautfrid*, que remet al nom d'una divinitat germànica, *Gaut*, de manera que totes dues coses juntes voldrien dir «pau de Gaut», com qui diu «pau de Déu». O sia que ja ho veieu: a cal's Gifre i Jofre tot és pau: l'una, la que ve després d'una guerra; l'altra, la que atorga una divinitat. L'enhora-bona!

JORDI LLOVET I POMAR

agroempordà s.l.

ASSECADOR DE CEREALS
ADOBS / LLAVORS / AGROQUÍMICS

Cami de Canet s/n
17134 LA TALLADA
Tel. 972 78 05 73 Fax 97278 03 97
e-mail: aoliveras@teletel.es

**INSTAL·LACIONS
PONSETI S.L.**

Electricitat • Aigua • Calefacció • Aire condicionat
Gas • Energia Solar • Climatització de Piscines

Oficina:
C/ Roser, 49, local 2
Tel./ Fax: 972 75 70 91
Mòbil 654 33 60 72
TORROELLA DE MONTGRÍ

Sta. Caterina, 53
Tel. 972 75 79 96
Mòbil 654 33 60 72 (Eugeni)
TORROELLA DE MONTGRÍ

**Bar Restaurant
La Plaça**

VERGES - TEL. 646 047 786

MAPFRE

Plaça Onze de Setembre, 10
Tel. 972 78 08 08 - Fax 972 78 05 42
17142 Verges